

صورتجلسه (خلاصه سازی شده):

جلسه پنجم: بررسی چالش‌ها و راهکارهای اجرای سیاست‌های ملی سازگاری کشاورزی و امنیت غذایی با اثرات کلان تغییر اقلیم

تاریخ: دوشنبه ۶ مهرماه ۱۳۹۴
مکان: سازمان حفاظت محیط زیست، سالن سرو
اعضاء شرکت کنندگان: لیست شرکت کنندگان در پیوست ارائه شده است.
اعضاء پنل: - آقای دکتر ناصری - خانم دکتر زهرایی - آقای مهندس مقدسی
افتتاحیه:
آقای دکتر ناصری (دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا، سازمان حفاظت محیط زیست): در این جلسه به بررسی مباحث مربوط به سیاست‌های ملی سازگاری در بخش کشاورزی و امنیت غذایی (زیر بخش دامپروری و شیلات) با لحاظ نمودن اثرات کلان تغییر اقلیم خواهیم پرداخت.
مباحث بخش سیاست‌های کلی سازگاری (دامپروری و شیلات)
آقای دکتر ناصری (دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا، سازمان حفاظت محیط زیست): در این جلسه، به بررسی جدول ۳-۳ با عنوان سیاست‌های کلی سازگاری بخش دامپروری و شیلات نسبت به تغییر آب و هوای آینده خواهیم پرداخت. سیاست کلی: ارتقاء دامپروری متناسب با توان طبیعی سرزمین راهبرد اول: حفاظت از تنوع زیستی نژادهای آسیب‌پذیر دام ایرانی برنامه‌های اقدام در برنامه ششم در راهبرد اول: ✓ کاربردی‌سازی تحقیقات اصلاح نژاد به منظور حفظ، افزایش بهره‌وری، تولید و تکثیر دام‌های بومی بزرگ، کوچک و طیور و مبارزه با بیماری‌های آنها، ✓ نظارت در مورد واردات دام و طیور زنده و اعمال محدودیت‌هایی در خصوص تلفیق نژادهای بومی و غیر بومی در واحدهای دامداری و مرغداری. راهبرد دوم: ایجاد توازن دام و مرتع برنامه‌های اقدام در برنامه ششم در راهبرد دوم: ✓ بازنگری مدیریت چرای مراتع با توجه به تغییر اقلیم و خشکسالی و عملیاتی نمودن برنامه جدید ✓ برنامه‌ریزی در خصوص بهره‌گیری از مراتع تخریب شده، احیاء، غنی‌سازی و بازسازی مراتع باگونه‌های خوش خوراک بومی

آقای دکتر صارمی (معاونت امور تولیدات دامی، وزارت جهاد کشاورزی):

در برنامه ششم، برنامه‌ای به حفاظت از منابع ژنتیکی اختصاص داده شده است. بنابراین، بند " کاربردی‌سازی تحقیقات اصلاح نژاد به منظور حفظ، افزایش بهره‌وری، تولید و تکثیر دام‌های بومی بزرگ، کوچک و طیور و مبارزه با بیماری‌های آنها" در جای دیگر باید مطرح گردد. حفاظت منابع ژنتیکی خود جویای قضیه است و افزایش بهره‌وری را نیز به دنبال دارد. با بیان بند "نظارت در مورد واردات دام و طیور زنده و اعمال محدودیت‌هایی در خصوص تلفیق نژادهای بومی و غیر بومی در واحدهای دامداری و مرغداری" به نظر می‌رسد، این محدودیت خارج از برنامه‌ی اصلاح نژادی دیده شده است. نتایج مهم‌ترین تحقیقاتی که در رابطه با دام‌ها صورت گرفته، نشان می‌دهد که دام سبک، اثرپذیری بیشتری نسبت به تغییرات اقلیمی دارد و گونه‌های بومی با توجه به تغییرات در شرایط اقلیمی بیشتر آسیب‌پذیر خواهند بود. بنابراین، باید مباحثی در خصوص حفظ و حراست از منابع ژنتیکی و به نوعی افزایش راندمان تولید دام‌ها ایجاد شود. فعالیت‌هایی در این زمینه آغاز شده است. در کشور مشکلاتی در راستای تامین علوفه وجود دارد و در واقع تعریف مشترکی از ظرفیت منابع موجود نیست. لازم است تا ممیزی صریح ظرفیت مناسبی از مراتع بدست آید و با توجه به ظرفیت‌های مناسبی که در مرتع وجود دارد، ظرفیت دامی که می‌تواند از مرتع استفاده کند، مشخص گردد. در راستای اجرای طرح تعادل دام و مرتع، لازم است تا ظرفیت مناسبی برای استفاده از مراتع پیش‌بینی شود. در بحث تغذیه نیز که در جایگاه خود در بند "توسعه ساختارهای روزآمد دامپروری" ارائه گردیده، طرح‌هایی در کشور موجود است. این طرح‌ها کمک می‌کنند تا در جایی که ظرفیت‌ها دچار آسیب شده، بتوان با استفاده از روش‌های کارآمد و فن‌آوری، اقلام مورد نیاز خوراک را تامین نمود. اگر بنا است تا در برنامه ششم، مسئولیت امنیت غذایی، تامین این اقلام تولیدی و محصولات دام و طیور در جامعه را بپذیریم، لازم است برنامه‌هایی در راستای سازگاری با تغییر اقلیم اتخاذ شود.

آقای مهندس محسنی (معاونت امور باغبانی، وزارت جهاد کشاورزی):

گونه زنبور عسل مد نظر قرار گرفته شود. به علاوه طیور به زنبور عسل نیز اشاره شود و از عبارت طیور و زنبور عسل استفاده گردد.

آقای مهندس مسیبی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری):

از چارچوب مناسبی استفاده نشده است. به نظر می‌رسد، دامپروری مبنا قرار گرفته و ایجاد تعادل دام و مرتع زیر مجموعه‌ای این مورد است. هر یک از این موارد نیاز به بررسی جداگانه دارد. در واقع، در دامداری دام به مراتع وابسته است. متأسفانه در سال‌های اخیر، به علت عدم مدیریت مناسب، مراتع آسیب دیده‌اند. بیش از ظرفیت موجود، از مراتع استفاده شده و برگشت گونه‌های از دست رفته، تا حد زیادی غیر ممکن است و جایگزینی برای آن‌ها در نظر گرفته نمی‌شود. ریزگردها باعث می‌شود تا مراتع موجود تبدیل به بیابان شوند. بنابراین، حفاظت و مدیریت مراتع اهمیت بیشتری دارد. باید بستر مراتع حفظ شود تا امور مربوط به دامداری و دامپروری صورت گیرد.

آقای دکتر پوراصغر (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور):

در حال حاضر، استفاده از مراتع بیش از حد ظرفیت است. لازم است تا بحث تعادل دام و مرتع در اولویت دیده شود. یک سری موارد بیان شده، بسیار بخشی هستند، که می‌تواند در کارگروه زیربط خود در برنامه ششم مطرح شود. موارد مذکور در دستورالعمل برنامه ششم، کاملاً مشخص شده است. این موارد در برخی حوزه‌ها به برنامه اقدام نیز رسیده است. بررسی این موارد الزامی است. بحث‌های اقلیمی بیشتر از مباحث بخشی مطرح شود.

آقای دکتر مطیعی (دانشکده آب و محیط زیست، دانشگاه شهید بهشتی):

بعضی از راهبردهای مذکور بدون در نظر گرفتن شرایط تغییر آب و هوا نیز می‌توانند ارائه و اجرا شوند. لزومی ندارد تنها به منظور سازگاری با تغییر اقلیم این راهبردها اجرایی شوند. برای مثال، بند "حفاظت از تنوع زیستی نژادهای آسیب‌پذیر دام ایرانی" و بندهای زیر مجموع آن مواردی هستند که حتی بدون لحاظ نمودن تغییر اقلیم باید مد نظر قرار گیرند. زمانی که بحث تغییر اقلیم مطرح است، باید از عبارت تشدید حفاظت استفاده گردد. نباید

به گونه‌ای سیاست‌ها به جامعه بین‌المللی ارائه شود که به نظر رسد کشور در ابتدای اجرای این سیاست‌ها قرار دارد. در واقع، این سیاست‌ها در گذشته موجود بوده اما به علت سازگاری با پدیده تغییر اقلیم لازم است، تقویت شوند. برای مثال، کلمه توسعه به بند "تحقیق در خصوص معرفی گونه‌ها و ارقام متحمل به خشکی و یا با نیاز آبی کمتر" اضافه شود.

آقای مهندس جانباز (معاونت آب و خاک، وزارت جهاد کشاورزی):

لازم است بند "تحقیق در خصوص معرفی دام و آبزیان منطبق با اقلیم و تغییرات الگوی بارش" اضافه شود. برای مثال، در چهارمحل بختیاری، بارش به صورت برف نیست. بارندگی تغییر نکرده اما بارش در سال‌های اخیر بعد از ماه‌های دی و بهمن رخ می‌دهد. این امر در بخش زراعت مشکلاتی ایجاد می‌کند. بدین منظور باید محصولات زراعی کاشت شود که نسبت به تغییر اقلیم سازگار باشند. در همین راستا، می‌توان به پرورش دام سبک پرداخت. بدین ترتیب سازگاری با تغییر اقلیم امکان‌پذیر خواهد بود و میزان اثرات به حداقل مقدار خواهد رسید. دام‌هایی مانند گوسفندان و بزها باعث فرسایش خاک می‌شوند. این فرسایش منجر به رخداد حوادث حدی می‌شود. می‌توان دامی جایگزین کرد که منطبق با شرایط مرتع بوده و حداقل خسارت را به خاک و محیط زیست مراتع وارد نماید. بنابراین، به علاوه کشاورزی، تغییر الگوی دام نیز واجب است. نیاز است تا تحقیقاتی عمیق با حمایت بین‌المللی صورت گیرد. به عبارتی، لازم است تا از منابع بین‌المللی در این رابطه استفاده شود (کنوانسیون‌ها).

آقای مهندس سرشار (معاونت زراعت، وزارت جهاد کشاورزی):

به سه نکته باید توجه نمود:

۱. ممنوعیت فراریخته‌سازی مد نظر قرار داده شود. اجرایی شدن استفاده از محصولات فراریخته به تنوع زیستی ضربه خواهد زد.
۲. قانون‌های مناسبی در راستای سیاست‌های مذکور موجود است که می‌توان از آن‌ها استفاده نمود. یکی از این موارد قانون مربوط به بهره‌وری است. در ماده ۱۴ آن که در خصوص مرتع و دام است. قید شده، سالیانه ۳ میلیون دام از مرتع خارج شده تا مراتع آزاد شوند.
۳. قانون‌های بسیار مناسبی موجود است. لازم است تا راهبردهایی اتخاذ شود تا این قوانین تصویب شده و اجرا شوند.

آقای دکتر سلیمانی اسبویی (شورای عالی جنگل، مرتع و آبخیزداری):

لازم است به دو نکته اشاره شود:

تغییر اقلیم بر بخش‌های دیگر از جمله دام اثرگذار است. آنچه که در بحث دام مطرح می‌باشد، اصل امنیت غذایی و یا تولید است. تهدیدات ناشی از تغییر اقلیم شامل تغذیه، شرب و تولید دام می‌باشد که این موارد بر تولید موادغذایی تاثیر می‌گذارد. در سازگاری کوتاه مدت، این امکان وجود دارد که سیستم‌ها خود با پدیده تغییر اقلیم سازگار شوند. برای مثال، اگر در این راستا سیاستی در نظر گرفته نشود، کشاورزان خود را نسبت به شرایط تغییر اقلیم سازگار خواهند نمود. اما در بلند مدت، نیاز است تا سیاست‌گذاری‌هایی وجود داشته باشد. در واقع، برنامه‌های فعلی در راستای سازگاری وجود دارد. بناست این مواد جمع‌بندی شده و به صورت یک برنامه اقدام جامع‌تر مطرح شود. تحقیقاتی در این رابطه صورت گرفته اما هدف این است تا این تحقیقات در راستای سازگاری با تغییر اقلیم صورت گیرد.

آقای دکتر رحمتی (دفتر توسعه پایدار، سازمان حفاظت محیط زیست)

لازم است بین دام و مرتع، نظام ملی یکپارچه‌ای وجود داشته باشد تا بتوان توازن مناسبی بین این دو ایجاد نمود. پیشنهاد این است که بند مربوط به سیاست کلی "ارتقاء دامپروری متناسب با منابع طبیعی سرزمین" اصلاح شود و به صورت "تقویت نظام مدیریت یکپارچه دام و مرتع" بیان گردد.

آقای دکتر شجاع‌الدین (دفتر محیط زیست و سلامت غذا- وزارت جهاد کشاورزی):

در راستای تدوین سیاست‌های سازگاری، هدف روشن‌سازی رویکرد ملی می‌باشد. در صورت موافقت، سیاست‌های کلی به دو دسته تقسیم شود؛ یک گروه "سیاست‌های مربوط به دام و حفاظت از آن و ظرفیت‌های بومی دام" و گروه دوم "سیاست‌های کلی متناسب‌سازی دام و مرتع". به علاوه، حفاظت از تنوع زیستی و به‌نژادی و اصلاح درکنار یکدیگر و در بخش متناسب‌سازی ظرفیت دام و مرتع، توازن دام و مرتع با پایداری در تامین دام در کنار یکدیگر قرار گیرند.

در واقع، سیاست اول را حفاظت و ارتقاء وضعیت‌های بومی دامپروری و مورد بعدی را ارتقاء در بهره‌وری از ساختارهای تولید دامی نامگذاری کنیم. (با حفظ منابع پایه)

خانم مهندس رحیمی (پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری)

نه تنها تغییر اقلیم بر دام تاثیرگذار است، بلکه تغییر اقلیم متاثر از دام نیز می‌باشد. با توجه به حجم مشکلات در کشور، شاید پرداختن به این مورد در این شرایط موجود دارای اهمیت نباشد. اما موقعیت مناسبی است تا توجه به این مورد آغاز شود. بنابراین، حرکت به سمت دام‌های کوچک‌تر و یا استفاده از الگوهای کم مصرف و یا تغییر رژیم غذایی می‌تواند به عنوان راهکارهایی مطرح شود.

آقای مهندس سرشار (معاونت زراعت، وزارت جهاد کشاورزی):

در زمان سیاست‌گذاری، ممکن است قوانینی موجود باشد تا سازگاری را تقویت نمایند. در مورد بحث فراریخته، در راهبرد "حفاظت از تنوع زیستی" یک بند در رابطه با ممنوعیت ورود فراریخته و یا گیاهان و دام‌های فراریخته اضافه شود. محصولاتی فراریخته نامگذاری می‌شوند که با تغییر در ژن‌ها در برابر بیماری‌ها مقاوم می‌شوند. این مساله نباید منجر به نابودی و یا صدمه به تنوع زیستی در کشور شود.

آقای دکتر پوراصغر (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور):

برخی از قوانین قابلیت اجرا ندارند. زمانی که بستر اجرا وجود ندارد، قانون اجرا نمی‌شود. لازم است تا تعیین ظرفیت مراتع به منظور برقراری تعادل دام و مرتع در شورای ذیربط مطرح شود و به عنوان یک راهکار ارائه گردد.

آقای دکتر ناصری (دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا، سازمان حفاظت محیط زیست):

قرائت ادامه بندهای مربوط به زیربخش دامپروری:

سیاست کلی: توسعه ساختارهای روزآمد دامپروری

راهبرد اول: به‌نژادی و اصلاح دام

برنامه‌های اقدام در برنامه ششم راهبرد اول:

✓ جایگزینی نژادهای کم بازده با نژادهای اصیل و اصلاح‌شده

✓ اصلاح دام در جهت افزایش باروری و کارایی مصرف علوفه

راهبرد دوم: ایجاد پایداری در تأمین غذای دام

برنامه‌های اقدام در برنامه ششم راهبرد دوم:

✓ تحقیق در خصوص معرفی گونه‌ها و ارقام متحمل به خشکی و یا با نیاز آبی کمتر

✓ بهره‌برداری از اراضی شور و حاشیه‌ای برای کاشت علوفه‌های خوش خوراک شورزی (هالوفیت) و یا خشک‌زی

آقای مهندس محسنی (معاونت امور باغبانی، وزارت جهاد کشاورزی):

در رابطه با فراریخته، قانونی تصویب شده است. مطرح شد که تولید محصولات فراریخته منجر به خساراتی به تنوع زیستی می‌شود. اما به منظور استفاده کمتر از سموم استفاده از این روش می‌تواند مناسب‌تر باشد.

آقای مهندس علیزاده (دفتر آب و خاک، وزارت جهاد کشاورزی):

لازم است تا توان طبیعی سرزمین اندازه‌گیری شود و مطابق با آن برنامه‌ریزی صورت گیرد. بناست تا سیاست‌های عمومی ارائه گردیده و به کل کشور ابلاغ شوند. کشوری که دارای توان طبیعی بسیار متنوع می‌باشد. بنابراین، باید یک دستگاه مشخصی در راستای اندازه‌گیری توان طبیعی مناطق در نظر گرفته شود و مطابق با این اندازه‌گیری‌ها باید برنامه‌ریزی صورت گیرد. به علت میزان تغییرات در نزولات بارندگی، بررسی بحث آبخیزداری در حفظ منابع طبیعی لازم و ضروری است.

قوانین در کشور موجود است و اجرا نمی‌شود؛ دستگاه‌های نظارتی به درستی عمل نمی‌کنند. لازم است تا شاخص‌گذاری‌ها به عهده دستگاهی به غیر از دستگاه‌های مجری واگذار شود.

آقای مهندس جانباز (معاونت آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی):

در بند "ایجاد توازن دام و مرتع"، "استفاده از ظرفیت‌های عظیم مردمی در جهت پایداری مراتع" باید در نظر گرفته شود. اهمیت این موضوع به این خاطر است که در حال حاضر مراتع از بین رفته اند و عملاً بجای مراتع، ریگستان‌ها را داریم. لذا باید مراتع را بجای دولتی کردن، ملی نمود تا دولت هم مجری و هم ناظر نباشد و از ظرفیت‌های مردمی هم استفاده شده باشد.

خانم مهندس سلیمی (موسسه توسعه پایدار و محیط زیست):

جای تشکل‌ها و سازمان‌های مردم نهاد و بومی در میان دستگاه‌های همکار خالیست. همچنین در بند "تحقیق معرفی گونه‌ها و ارقام محتمل به خشکی و یا با نیاز آبی کمتر"، باید ابتدا گونه‌های بومی مورد تحقیق واقع شوند و باید این بند شفاف‌تر نوشته شود که چه گونه‌هایی و از کجا قرار است بیابند؟ من با صحبت آقای مهندس سرشاد و وارد شدن GMO به کشور هم موافق هستم.

آقای دکتر شجاع‌الدین (دفتر محیط زیست و سلامت غذا- وزارت جهاد کشاورزی):

بنظر من هم طبق فرمایش جناب آقای دکتر ناصری، چون جمع‌بندی نهایی نداریم، این بند را محدود به گونه‌های بومی و GMO نکنیم و آن را باز بگذاریم و در این بند، عبارت "گونه‌های جدید" را بیاوریم. بهتر است به مراتع کشور فشار نیاوریم و به دنبال راهکارهایی مانند کارخانه‌های تولید علوفه و ... باشیم.

آقای مهندس صارمی (معاونت امور تولیدات دامی، وزارت جهاد کشاورزی):

مواردی که در اینجا آمده‌اند، با جزییات، در معاونت امور تولیدات دامی، مورد بررسی هستند. بطور مثال استفاده از دام‌های دومنظوره، برنامه‌هایی در خصوص به‌نژادی و اصلاح دام‌ها و بنابراین کلیات مباحث این بخش منطبق بر برنامه‌های ماست، ادبیات این قسمت می‌تواند تغییر داده شود یا با تاکید نوشته شود. همچنین مواردی از قبیل ممیزی مراتع، بازنگری مدیریت چرای دام در مراتع، بحث پربازده و بکارگیری از دام‌های چندقلو زاء، پایداری در تامین ارقام غذایی و استفاده بهینه از بقایای کشاورزی و صنایع غذایی در چرخه دام و طیور، استفاده از فن‌آوری‌های نوین فرآوری خوراکی-ها، کاربرد فن‌آوری‌های نوین در پرورش و سیستم‌های شیردهی و ... هم مورد بررسی قرار دارند تا از ظرفیت‌های موجود، حداکثر استفاده بشود.

آقای مهندس جانباز (معاونت آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی):

برنامه اقدام "اصلاح و ارتقای حاصلخیزی مراتع کشور و افزایش قابلیت پایداری در مقابل تغییر اقلیم" هم به برنامه‌های اقدام راهبردی "ایجاد توازن دام و مرتع"، اضافه شود. همچنین برنامه اقدام "تحقیق در خصوص معرفی گونه‌ها و ارقام محتمل به خشکی و یا با نیاز آبی کمتر" بصورت "تحقیق در خصوص معرفی گونه‌ها و ارقام محتمل به خشکی و یا با نیاز آبی کمتر منطبق با شرایط اقلیمی و استفاده بیشتر از آب سبز" اصلاح شود. نگرش به مزیت نسبی و استفاده از آب مجازی مدنظر قرار گیرند.

آقای مهندس صارمی (معاونت امور تولیدات دامی، وزارت جهاد کشاورزی):

در کشت کانتینری، در زمان کوتاهی از یک دانه به علف سبزی می‌رسیم که نمی‌تواند تامین‌کننده نیاز دامی به لحاظ انرژی، پروتئین و ... باشد بنابراین کشت کانتینری جایگاه مقبولی در تامین علوفه دام ندارد.

آقای مهندس رحمتی (دفتر توسعه پایدار، سازمان حفاظت محیط زیست):

دریاچه‌ها و تالاب‌ها هم در عنوان سیاست کلی اول ذکر شوند.

آقای دکتر پوراصغر (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور):

با توجه به بحث رهاسازی، تکثیر و ... چالش اصلی در آب‌های داخلی است و بهتر است در ستون راهبردها، این بخش مجزاسازی شود.

آقای دکتر مطیعی (دانشکده آب و محیط زیست، دانشگاه شهید بهشتی):

دریای شیرین هم آبی دارد و بنظر من مجزا نشود.

آقای دکتر پوراصغر (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور):

بنظر من تغییر اقلیم، در آب‌های آزاد هم تاثیر گذار بوده است.

آقای مهندس محسنی (معاونت امور باغبانی، وزارت جهاد کشاورزی):

بنظر من نقش بشر و فعالیت‌های انسانی خیلی بیشتر از تغییر اقلیم برای آبیان مضر بوده است و باید در راهبرد دوم مورد نظر قرار گیرد.

آقای دکتر پوراصغر (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور):

بله این مورد کاملا در دستور کار قرار دارد.

آقای مهندس جانباز (معاونت آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی):

توسعه و بهسازی آب‌بندان‌ها هم مورد توجه قرار گیرد که می‌توانند بدون اعمال فشار به منابع آب، برای پرورش ماهی‌ها حائز اهمیت باشند.

آقای مهندس مسیپی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری):

من متوجه نشدم که ما به دنبال دامپروری هستیم یا راهکارهای بوجود آمده در اثر تغییر اقلیم؟ بعضی از کلمات درست ادا نشده اند، دامپروری با دامداری و مرتع داری متفاوت است. دامپروری ارتباطی به مرتع ندارد. دامپروری به دام وابسته است و به مرتع وابسته نیست. برای داشتن دامداری خوب باید مرتع خوبی داشت. در حال حاضر نه دامدار به پول خود رسیده نه ما به گوشت و نه مرتعی باقی مانده است. برای داشتن مرتع خوب باید مرتع دار خوب داشت. این موارد باید یکپارچه در نظر گرفته و اصلاح شوند. من می‌توانم نظراتم را بصورت مکتوب هم ارائه کنم.

خانم مهندس موسی زاده (دفتر آب و خاک سازمان حفاظت محیط زیست):

در بندی که به بازچرخانی اشاره شده باید شیرین کردن آب هم لحاظ شود.

آقای دکتر پوراصغر (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور):

بحث فقر هم در انفال باید در نظر گرفته شود و نگاهمان به مسائل نباید صرفا محیط زیستی باشد.

آقای مهندس جانباز (معاونت آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی):

اگر کسی مرتعی را مدیریت کند این به لحاظ شرع هم مشکلی ندارد و خصوصی آن فرد شده است. بهتر است نام بخش "خصوصی" را به "عمومی" تغییر داد. مالکیت باید برای مردم باشد ولی نظارت را بعهده دولت گذاشت. مالکیت با انفال در تضاد نیست.

آقای دکتر مطیعی (دانشکده آب و محیط زیست، دانشگاه شهید بهشتی):

در راهبرد دوم به مرجان‌ها اشاره نشده است در صورتیکه این مطلب، موضوع مهمی است.

پاسخ اعضاء پنل

آقای دکتر ناصری (دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا، سازمان حفاظت محیط زیست):

- ✓ در بخش کشاورزی، بحث امنیت غذایی دارای اهمیت است. بنابراین نیاز است تا تعادلی بین منابع و نیازها ایجاد شود تا با کمترین خسارات روبرو شده و پایداری حفظ شود.
- ✓ بندهای مرتبط با معیشت جایگزین و آموزش، در جدول اقدامات مشابه بین بخشی ارائه گردید و به عنوان اقداماتی که در ستاد مورد بررسی قرار گیرد، مطرح شده است. تمام این موارد در کلیه زیربخش‌ها موجود است و این موارد را به عنوان وظایف ستادی جهاد کشاورزی بیان می‌نمایم.
- ✓ باید ارتباط موضوع با تغییر اقلیم روشن شود. نحوه ارتباط آن با تغییر اقلیم و اثرپذیری آن به طور واضح مشخص باشد.
- ✓ در خصوص GMO هنوز جمع‌بندی ملی نداریم، عده‌ای مخالف و عده‌ای موافق هستند و هر گروه دلایل خود را دارند.
- ✓ استفاده مجدد و بهینه از ضایعات در کل بخش کشاورزی مدنظر قرار داده شده و جزو وظایف کلی ستاد در همه بخش‌هایش است. اما هر ادبیاتی که مدنظر شماست، لحاظ خواهد شد.
- ✓ دعوتنامه‌های مدیران و معاونین از سوی جناب آقای دکتر متصدی و دعوتنامه مقام وزارت هم از سوی سرکار خانم دکتر ابتکار ارسال شده است. در سطوح مختلف اطلاع رسانی انجام شده است. گزارش شیلات توسط آقای مهندس شاهی فر آماده شده است. می‌توانیم توسط جناب آقای دکتر شجاع الدین نظرات سازمان شیلات را دریافت کنیم، یا خودمان بصورت مجزا و یا به موازات هم این روند را پیگیری کنیم.
- ✓ بجای شور و شیرین، آب‌های داخلی آورده می‌شود.

خانم دکتر زهرایی (دانشگاه تهران):

- ✓ با توجه به مباحث مطرح شده، راهبرد دوم به صورت "تقویت مدیریت یکپارچه دام و مرتع با توجه به نیاز به محصولات دامی و متعارف جمعیتی" بیان شود. جمعیتی در حال رشد وجود دارد و نیازهای این جمعیت نیز در حال افزایش است. می‌توان بند مربوطه را به صورت "تعیین پتانسیل دامپروری صنعتی و غیر صنعتی با توجه به وضعیت در حال تغییر مراتع و تعیین استراتژی‌های واردات دام و خوراک" بیان نمود.
- ✓ در زیربخش‌های دیگر کشاورزی مانند زراعت، بحث معیشتی جایگزین و آموزش در حوزه دامپروری در راستای سازگاری با تغییر اقلیم و محافظت از مراتع در اینجا وجود دارد و مورد اهمیت است.
- ✓ من فکر می‌کنم ادبیات سیاست‌های کلی و راهبردها نیاز به بازنگری اساسی دارد چون این موارد از وظایف سازمان شیلات است و ارتباطی به تغییر اقلیم ندارند.
- ✓ آیا در مورد سازگاری با اثرات تغییر اقلیم، سیاستی درخصوص تغییر الگوی غذای مردم از گوشت قرمز به گوشت سفید دارد؟ تولید بیشتر محصولات شیلاتی نسبت به دامی، مدنظر می‌باشد؟ اگر این مورد وجود دارد باید بصورت بند مشخصی در این جدول آورده شود.

آقای مهندس مقدسی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور):

- ✓ در حال تهیه سندی هستیم که در آن جدول زمانی، دستگاه‌های همکار و مراجع مالی اقدامات مشخص شده باشند. در قسمت اول این سند، وضعیت آسیب‌پذیری و اثرات تغییر اقلیم بررسی شده و در قسمت دوم و سوم هم به اقدامات، تعدیل اثرات و سازگاری پرداخته می‌شود. در این سند می‌توان از قوانینی که در راستای تغییر اقلیم وضع شده‌اند، استفاده نمود. من با دسته‌بندی جناب آقای دکتر شجاع الدین موافق هستم. همچنین، مشکلات ناشی از فروپاشی نظام بهره‌برداری از مراتع و جایگزینی آن با طرح دولتی را هم که عنوان شد، تا حدی قبول داریم که بحث مورد نظر در اینجا به ساختارها و تقویت آن‌ها و تشکل‌ها و اقتصاد مقاومتی مربوط است و باید بررسی شود. مورد دیگر هم بحث طیور است که در اینجا به آن ضعیف پرداخته شده است و این هم باید مدنظر قرار گیرد.
- ✓ نمایندگان شیلات در جلسه حضور ندارند اما جناب آقای دکتر ناصری، آنچه را که لازم بوده برای معاونت و بخش‌های ذیربط ارسال نموده‌اند و نظرخواهی شده است.
- ✓ در جدول بخش شیلات، دو سیاست کلی و چهار راهبرد آورده شده است که قرائت شدند.
- ✓ بحث تغییر اقلیم در آب‌های داخلی بیشتر است تا آب آزاد.

نتایج

آقای دکتر ناصری (دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا، سازمان حفاظت محیط زیست):

از عموم دوستانی که از بخش‌های مختلف تنوع زیستی، کشاورزی و آب در این جلسه شرکت داشتند، تشکر میکنم. انشا... در جمع وسیع‌تری در زمان رونمایی از سند، از کلیه دوستان دعوت بعمل آورده می‌شود.

آقای مهندس مقدسی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور):

از همکاری شرکت کنندگان تشکر می‌شود.

تهیه و تنظیم: مهندس آذین شهینی دانش، کارشناس دفتر ملی تغییر آب و هوا

مهندس نادیا بابائی، کارشناس دفتر ملی تغییر آب و هوا

مهر ماه ۹۴ - دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا